

Time: 2 1/2hrs

Marks: 75

NOTE :1) All questions are compulsory.

2) Draw neat diagrams wherever necessary.

3) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Attempt any two.

(15)

- Explain the concept of demand function.
- Describe the significance of demand forecasting .
- If a firm increases its promotional expenditure from Rs 21,000 to Rs56,000, the demand for its commodity rises from 100 units to 500 units. Calculate the promotional elasticity of demand.

Q.2) Attempt any two.

(15)

- Examine the law of Variable Proportions .
- Explain the concept of marginal rate of technical substitution.
- Discuss the external economies of scale.

Q.3) Attempt any two.

(15)

- Explain the various types of average cost curves in short run with diagram.
- Explain the concept of producer's surplus with the help of a diagram.
- If Total fixed cost is Rs100, calculate the Average Cost , Marginal Cost and Total Variable Cost from the following table.

Quantity of output	1	2	3	4	5	6
Total Cost	160	175	185	205	255	280

Q.4) Attempt any two.

(15)

- Explain the relationship between total revenue, average revenue and marginal revenue under monopoly with the help of a diagram.
- Discuss the growth maximisation objective of a firm.
- If the total fixed cost of a firm is Rs80,000, the variable cost per unit is Rs50 and selling price is Rs 60, calculate the break even output and amount of the firm.

Q.5.A) State whether following statements are true or false with reasons.

(any four)

(8)

- Elasticity of demand is useful in framing foreign trade policy.
- Size of population is a determinant of demand .
- Isoquant slopes downwards to right.
- Iso-cost line is the budget line of producer.
- Long run average cost curve is known as planning curve.
- Short run average cost curve is L shaped.
- In perfect competition average revenue is not equal to marginal revenue.
- At break even point total revenue is less than total cost

B) Choose the correct answers and rewrite the statements.

(any seven)

(7)

- 1) When price is less than marginal utility consumers surplus is _____.
a) positive b) negative c) zero
- 2) Cross elasticity of demand for substitute products is equal to _____.
a) positive b) negative c) zero
- 3) _____ is a survey method of demand forecasting.
a) Experts opinion b) Regression method c) Econometric model
- 4) Production means _____.
a) creation of utility b) destruction of utility c) earning profits
- 5) _____ is enjoyed by a firm as a result of its own expansion.
a) Internal economies of scale b) External economies of scale
c) Total Revenue.
- 6) Utility of an umbrella in rainy season is example of _____.
a) form utility b) place utility c) time utility
- 7) _____ means opportunity lost.
a) Social cost b) Fixed cost c) Opportunity cost
- 8) Explicit cost + Implicit cost = _____,
a) Economic cost b) Social cost c) Opportunity cost
- 9) Expenses on purchase of land is an example of _____ cost.
a) fixed b) variable c) social
- 10) Total revenue - Total cost = _____.
a) profit b) revenue c) cost
- 11) _____ is known as the point of no profit no loss.
a) Break even point b) Starting point c) Margin point
- 12) Under perfect competition, demand curve of a firm is _____.
a) perfectly elastic b) perfectly inelastic c) relatively elastic

- सूचना:- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
३) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १) कोणतेही दोन सोडवा.

अ) मागणी फलन ही संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) मागणी पूर्वानुमानाचे महत्त्व वर्णन करा.

क) जर एक उत्पादन पेढी वृद्धी खर्च रु. २१,०००/- पासून रु. ५६,०००/- पर्यंत वाढवत असेल तर त्याच्या वस्तूची मागणी १०० नगापासून ५०० नगापर्यंत वाढते. तर मागणीची वृद्धी लवचिकता मोजा.

१५

प्र. २) कोणतेही दोन सोडवा.

अ) बदलत्या प्रमाणाच्या सिद्धांताचे परिक्षण करा.

ब) तांत्रिक प्रतिस्थापनाचा सिमांत दर स्पष्ट करा.

क) आकारमानाच्या बाह्य बचतीची चर्चा करा.

१५

प्र. ३) कोणतेही दोन सोडवा.

अ) अल्पकाळातील सरासरी खर्च वक्राचे प्रकार आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.

ब) उत्पादकाचे संतोषाधिक्य ही संकल्पना आकृतीच्या आधारे स्पष्ट करा.

क) जर एकूण स्थिर उत्पादन खर्च रु. १००/- असेल, तर पुढील तक्त्याच्या आधारे, सरासरी खर्च, सीमांत खर्च व एकूण बदल खर्च मोजा.

१५

नग संख्या	१	२	३	४	५	६
एकूण उत्पादन खर्च (रु.)	१६०	१७५	१८५	२०५	२५५	२८०

प्र. ४अ) पुढील विधाने चूक किंवा बरोबर आहेत हे सकारण सांगा. (कोणतेही चार)

१) मक्तेदारीमधील एकूण प्राप्ती, सरासरी प्राप्ती आणि सीमांत प्राप्ती यांच्या परस्पर संबंध आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.

२) उत्पादन संस्थेच्या महत्तम वृद्धी या उद्दिष्ट्याची चर्चा करा.

३) जर एकूण स्थिर उत्पादन खर्च रु. ८०,०००/- सरासरी बदलता खर्च रु. ५० आणि किंमत रु. ६० असेल तर त्या उत्पादन संस्थेचा उत्पन्न परिव्यय समानता उत्पादन (नग) आणि रक्कम किती?

प्र. ५ अ) पुढील विधाने चूक किंवा बरोबर आहेत ते सकारण सांगा. (कोणतेही चार)

१) मागणीची लवचिकता परकीय व्यापार धोरण आखण्यासाठी उपयुक्त आहे.

२) लोकसंख्येचा आकार हा मागणी निर्धारकाचा एक घटक होय.

३) समवृत्ती वक्र डावीकडून उजवीकडे घसरतो.

४) समखर्च रेषा उत्पादकाची अंदाजपत्रक रेषा होय.

५) दीर्घकालीन सरासरी खर्च वक्राला नियोजन वक्र असे म्हणतात.

- ६) अल्पकालीन सरासरी खर्च वक्र हा 'L' आकाराचा असतो.
 ७) पूर्ण स्पर्धेमध्ये, सरासरी प्राप्ती आणि सीमांत प्राप्ती समान नसते.
 ८) उत्पन्न परिव्यय समानता बिंदू या मध्ये, एकूण प्राप्ती, एकूण खर्चापेक्षा कमी असते.

ब) योग्य उत्तरे निवडून, विधाने पुन्हा पूर्ण लिहा. (कोणतेही सात)

१) जेव्हा किंमत सीमांत उपयोगीतेपेक्षा कमी असते, तेव्हा उपभोगत्याचे संतोषाधिक्य ---- असते.

अ) धन ब) ऋण क) शून्य

२) मागणीची छेदक लवचिकता पर्यायी वस्तूसाठी ---- असते.

अ) धन ब) ऋण क) शून्य

३) ----- पद्धती मागणी पूर्वानुमानाची सर्वेक्षण पद्धती आहे.

अ) तज्ञमत ब) प्रतिगमन पद्धत क) अर्थमिती प्रतिमान

४) उत्पादन म्हणजे ----- होय.

अ) उपयोगितेची निर्मिती करणे ब) उपयोगितेचा नाश करणे क) नफा कमवणे

५) उत्पादनपेढीने आपले उत्पादन वाढविल्यास तिला ---- मिळतात.

अ) अंतर्गत बचती ब) बाह्य बचती क) एकूण प्राप्ती

६) पावसाळ्यात छत्रीची उपयोगिता हे ----- चे उदाहरण होय.

अ) रूप उपयोगिता ब) स्थानोपयोगिता क) समय उपयोगिता

७) ----- म्हणजे गमावलेली संधी

अ) सामाजिक खर्च ब) स्थिर खर्च क) संधी त्याग खर्च

८) व्यक्त खर्च + अव्यक्त खर्च = _____ .

अ) आर्थिक खर्च ब) सामाजिक खर्च क) संधी त्याग खर्च

९) जमीन खरेदीवरील खर्च हे ---- खर्चाचे उदाहरण होय.

अ) स्थिर ब) सामाजिक क) बदलता

१०) एकूण प्राप्ती (-) एकूण खर्च = -----

अ) नफा ब) प्राप्ती क) खर्च

११) ---- ला ना नफा ना तोटा बिंदू असे म्हणतात.

अ) समच्छेदन बिंदू ब) आरंभ बिंदू क) सीमांत बिंदू

१२) जेव्हा पूर्ण स्पर्धेमध्ये, उत्पादन पेढीचा मागणी वक्र ----- असतो.

अ) संपूर्ण लवचिक ब) संपूर्ण अलवचिक क) जास्त लवचिक